

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Бойка Чернева,

външен член на научно жури за оценка на материалите,

представени за участие в конкурс за

заемане на академичната длъжност „доцент“

в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,

професионално направление 3.6 Право (Обща теория на правото)

Със заповед № РД 38-254/06.07.2020 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури по обявен конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Юридическия факултет на СУ - област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Обща теория на правото) - ДВ, бр. 57 от 26.06.2020 г.

Документи за участие в конкурса е подал гл. ас. д-р **Симеон Ефимов Гройсман**.

Данни за кандидата в процедурата

Гл. ас. д-р Симеон Гройсман е придобил магистърска степен по специалността „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, където продължава академичната си кариера от 2012 г. до днес. Успешно защитава докторска дисертация на тема „Морал и юридическа валидност според съвременния правен позитивизъм“. Последователно заема длъжностите „асистент“ и „главен асистент“ в катедра „Теория и история на държавата и правото“ към Юридическия факултет на СУ.

Д-р Симеон Гройсман е лектор по въпросите на прилагането на Регламент (ЕС) 2016/679 за защитата на личните данни. Изпълнявал е длъжността научен секретар на Юридическия факултет на СУ в периода юни 2016 - май 2020г. Д-р Гройсман е преподавател по дисциплината „Обща теория на правото” и в Академията на МВР.

Академичното развитие и представените по процедурата на конкурса научни публикации свидетелстват за интересите на кандидата в областта на философията и общата теория на правото. В рамките на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” д-р Гройсман е представил за рецензиране **11 (единадесет) научни публикации**: монографично изследване и 10 научни статитии, публикувани в авторитетни научни списания и сборници. Също така са представени резюмета на публикациите и е изготвена прецизна и коректна справка за оригиналните научни приноси. Налице е условието, предвидено в ЗРАСРБ, кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент” да представи публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които да не повтарят публикации, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

Публикациите на Симеон Гройсман са разпознаваеми и цитирани в научни трудове. Приложената справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ показва, че кандидатът отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност доцент по 3.6 Право (Обща теория на правото). Публикациите съдържат научни приноси в областта на общата теория на правото.

Оценка на научните приноси на кандидата Симеон Гройсман

Д-р Симеон Гройсман участва в конкурса с монографично изследване в областта на общата теория на правото, което обогатява теоретичната правна литература – Гройсман, С. **Право и власт. От неограничената държава до постмодерното върховенство на правата.** С., Сиела, 2020, 444 с. Авторът разглежда отношението право - власт въз основа на изградена единна система от понятия и фолософски концепции. Монографията има подчертано мирогледен характер и изразява убеждението на автора за непременната връзка между философията и теорията на правото. Юридическата интерпретация на философската тематика е предизвикателство, на което д-р Симеон Гройсман отговаря с прецизен

анализ на редица теоретични направления. Научният труд се отличава с критичност в оценките, обективност и последователност при представяне на възгледите на цитираните автори. Прави впечатление последователно и задълбочено изградената методология. Авторът определено е успял да формира и да изрази цялостна теоретична концепция за обяснение на сложните отношения между право и власт в контекста на съвременното право. Той отчита посмодерното развитие на правото и изясняван негови основни проявления в материята за правата на човека. Д-р Симеон Гройсман предлага нов поглед към правата, разглеждайки тяхното върховенство. По този начин авторът продължава научните търсения относно определянето на отношението право-власт, достигайки до идеята за върховенството на правата. Теоретично обяснение получава материалният аспект на правовата държава, предмет на редица съвременни конституционноправни и други изследвания.

Уменията на кандидата да съчетава философски и теоретичен анализ допринася за високата научна стойност на труда. Изложението е логически последователно, аргументирано и умело подкрепя изложените тези. Историческият преглед е подчинен на теоретичните изводи. Авторът отбелязва значението на историческите изследвания за теорията на правото и ги използва, за да определи еволюционното развитие на явленията, които изяснява чрез разглеждане на основни правни понятия. Той очертава историко-филологическата основа на западноевропейското разбиране за отношението между правото и властта.

Научната стойност на монографичното изследване допринася за развитието на науката в областта на общата теория на правото. То представлява научен труд, който определено ще бъде полезен в обучението на студентите по право. Монографията съдържа съществени научни приноси, които могат да бъдат обобщени в четири основни групи.

На първо място, д-р Симеон Гройсман *допринася за разглеждането на отношенията между философията и теорията на правото*. Той подробно представя и анализира възгледите за отношението право-власт, изложени в рамките на основни правни теории. За първи път в българската правна наука е даден подробен критичен анализ на либертарно-юридическата теория на В. С. Нерсесянц.

На второ място, научните приноси са ориентирани към изясняването на редица правни понятия, свързани с отношението право-власт. Авторът излага виждането за властта в правен контекст като универсално социално явление, отвъд традиционното ѝ разглеждане във връзка държавната власт и разделението на

властите. В основата на това разбиране стои възгледът за правото като социално явление, поради което в работата са използвани и редица правно социологически възгледи и идеи, като например Веберовото социологическо понятие. Следователно налице е и една рационалистка представа за властта, отделяваща се от нейния предимно политически контекст, което определено е научен принос. Поставя се и се обсъжда концепцията за нормативната власт. Авторът достига до изводи относно основни правни понятия и отделни техни проявления. Той излага собствена концепция за източниците на правото, предлага преосмисляне на понятието юридическа санкция и обсъжда властовите понятийни измерения в теорията на субективните права.

На трето място, монографичното изследване съдържа правнофилософски и теоретичен анализ на принудата в контекста на правния позитивизъм и принципите на легалността. Принудата се разглежда като един от основните признаци, дефиниращи правото в позитивистките теории. Авторът предлага преодоляване на „тясно силовото“ понятие за принудата. Симеон Гройсман разглежда също така отношенията „държава – гражданин – права“ в контекста на съвременната правна постмодерност чрез темата за правото и суверенитета.

На четвърто място, следва да бъдат отбелязани научните приноси при изследването на редица теоретични възгледи и направления, придобили особена популярност в теорията на правото. Изследването съдържа „социологически прочит на Основната норма на Келзен като универсален юридически отговор на въпроса за връзката както между факт и норма“. Представени са теоретичните възгледи на Джоузеф Раз, които се обсъждат във връзка с българското понятие за авторитет и др.

Монографичното изследване съдържа и редица други научни приноси, свързани с разглежданите основни проблеми на отношението право-власт. Многото философски и исторически препратки са съчетани в една цялостна общотеоретична представа за съвременната постмодерна концепция за правото и върховеството на правата.

В рамките на процедурата д-р Симеон Гройсман е представил и 10 научни статии. В статията **„Републиканска законност и извънредна власт: разсъждения върху макиавелисткия прочит на римската диктатура“** (в списание *Ius Romanum, Iuventutes* 2017, с. 1-12), авторът за пръв път използва термина „върховенство на правата“. Разгледано е мястото на института на диктатурата в

държавното устройство на Римската република с оглед на неговата ренесансова интерпретация. Симеон Гройсман представя и коментира оригинално възгледи на Карл Шмит и Николо Макиавели.

Научната статия **„Правните принципи като цели правни предписания”** (Сб. Научни четения на тема „Правни норми и правни принципи“, съст. Пл. Панайотов, Д. Вълчев, Кр. Манов, С. Гройсман, С.: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017, с. 333-349) съдържа интересна концепция за правото като система от общи и индивидуални предписания. Симеон Гройсман предлага правните принципи да бъдат разглеждани като цели правни предписания, насочени към гарантирането на определени ценности.

В статията **„Наказателното право като защита на ценности”** (Сб. Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев, Пл. Панайотов, Д. Вълчев, С. Гройсман, Кр. Манов, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2017, с. 292-312) Симеон Гройсман обосновава нуждата от използване на аксеологически подход за гарантиране на връзката между валидността и легитимността на създаваното законодателство. Това дава възможност на автора да достигне до изводи със значение за теорията на наказателното право и наказателния процес. Той излага тезата, че наказателният кодекс може да се разглежда като кодификация на ценности; а криминализацията като ценностен процес.

Научни приноси се съдържат и в статията **„Право и власт: диалектика на граничността”** (Сб. Право и граници, съст. Д. Вълчев и С. Гройсман, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2018, с. 163-186). Авторът разглежда двойствения характер на правното регулиране – едновременно възлагане на власт и ограничаване на власт, сполучливо наречено от него „диалектика на граничността“ между правото и властта

Научната статия **„Вездесъщата администрация”** (Ius Romanum, 1/2018, с. 548-591) съдържа анализ на понятието за модерна администрация, използвано от Макс Вебер, като е направена съпоставка със средновековните модели за управление. Изяснена е тенденцията за разширяване на социалния контрол чрез разбиранята за развитието на административното подзаконово нормотворчество и свърхрегулацията на обществените отношения.

Оригинални научни приноси се съдържат и в статиите **„Властта да се наказва и властта да се възпитава”, „Sovereignty of Law and the Legal State: A Contemporary Point of View on the Theory of Hugo Krabbe”, „За символ(ич)ната**

власт на българското наказателно право”, „Legal Realism versus Legal Ideology: On Explanatory Models of Judicial Activism” и „Право и власт: К идее В. С. Нерсесянца о потестарных теориях права”.

Заклучение

Научната и преподавателската дейност на д-р Симеон Гройсман напълно отговарят на условията на конкурса за заемането на академичната длъжност „доцент”. Те са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Изразявам ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА и съгласие Научното жури да вземе решение да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет да избере гл. ас. д-р Симеон Ефимов Гройсман за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Обща теория на правото).

19.10.2020 г.

Доц. д-р Бойка Чернева